

Борозенець Наталія Сергіївна
*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри вищої математики,
Сумський національний аграрний університет*

МОТИВАЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ ЯК СКЛADOVA САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО АГРАРІЯ

Здатність до самоосвіти є ключовою характеристикою особистості взагалі та важливим елементом розвитку сучасного аграрія зокрема, оскільки аграрне виробництво та суміжні сфери постійно змінюються через нові технології, вимоги ринку та розвиток суспільства, і є провідною формою вдосконалення їх професійної компетентності. Під поняттям «самоосвіта» розуміємо здатність фахівця аналізувати та об'єктивно оцінювати власну діяльність, яка включає щоденну роботу з інформацією, реагувати на зміни в суспільстві та економіці, конкуренцію, громадську думку та набувати знання, навички і уміння, необхідні для їх ефективного використання у подальшій професійній діяльності.

Самоосвітня компетентність у плані професійного розвитку сучасного аграрія визначається як інтегрована соціально значуща якість особистості, що є поєднанням теоретичних та професійних знань, умінь та навичок в аграрній галузі, готовність та здатність до самоосвіти, професійного саморозвитку з метою неперервного вдосконалення теоретичних знань і практичних навичок для гнучкого реагування на зміни в аграрному виробництві, економіки в цілому, суспільстві та підвищення конкурентоспроможності.

Мотиваційний компонент є ключовою складовою самоосвітньої компетентності сучасного аграрія. Він демонструє готовність і здатність фахівця до постійного навчання та вдосконалення своїх професійних знань і навичок у швидкозмінних умовах аграрного сектору.

Елементами, що визначають мотиваційний компонент самоосвітньої компетентності є внутрішня та зовнішня мотивації, цілепокладання, самоорганізація, усвідомлення необхідності безперервної освіти. Зупинимось детальніше на кожному з них.

Внутрішня мотивація полягає в особистій зацікавленості та прагненні сучасного аграрія до саморозвитку. Внутрішня мотивація включає бажання підвищити свою професійну компетентність, досягти високих результатів у роботі та впроваджувати нові розробки та новітні технології, прагнути до саморозвитку, творчого підходу та інновацій у професійній діяльності, а також відчувати особисту відповідальність за результати своєї праці та внесок у розвиток аграрного сектору.

Зовнішня мотивація включає стимули ззовні, такі як підтримка від роботодавця, наявність можливостей для кар'єрного росту, фінансові заохочення, соціальне визнання, забезпечення стабільної зайнятості, отримання додаткових пільг і бонусів, доступ до професійних навчальних програм і

ресурсів, а також підтримка з боку держави. Зовнішні чинники можуть значно підсилити внутрішню мотивацію аграрія до саморозвитку.

Цілепокладання допомагає структуровано підходити до самоосвіти, визначати конкретні, вимірювані, досяжні, релевантні та обмежені у часі (SMART) цілі, спрямовані на підвищення ефективності виробництва, впровадження інноваційних технологій, покращення якості продукції, оптимізацію витрат, розвиток професійних компетентностей, забезпечення сталого розвитку сільського господарства та досягнення конкурентних переваг на ринку та визначати пріоритетні напрямки розвитку. Сучасний аграрій повинен вміти ставити перед собою конкретні, досяжні цілі та визначати шляхи їх досягнення.

Самоорганізація включає здатність ефективно планувати та розподіляти свій час і ресурси, встановлювати пріоритети, розробляти та дотримуватися робочих графіків, приймати обґрунтовані рішення, контролювати виконання поставлених завдань, адаптуватися до змін та невизначеностей, а також підтримувати високий рівень самодисципліни і відповідальності за результати своєї діяльності. Самоорганізація є критично важливою для ефективної роботи на аграрному виробництві.

Усвідомлення необхідності безперервної освіти. Сучасний аграрний сектор характеризується швидким розвитком технологій і методик. Сучасні аграрії повинні розуміти, що їх професійна компетентність безпосередньо залежить від постійного оновлення та розширення знань і навичок. Це мотивує до активного пошуку нових знань, участі в навчальних програмах, семінарах, тренінгах, а також до самостійного вивчення новітніх досягнень у галузі агротехнологій, економіки сільського господарства та суміжних сфер.

Важливо, щоб мотиваційний компонент самоосвітньої компетентності був комплексним та включав як внутрішні, так і зовнішні мотивації. Систематичний підхід до розвитку мотивації сприяє не лише підвищенню професійного рівня аграрія, але й загальному розвитку агропромислового сектора.

Таким чином, мотиваційний компонент відіграє важливу роль у формуванні самоосвітньої компетентності сучасного аграрія, стимулюючи його до безперервного навчання та вдосконалення. Це сприяє підвищенню професійного рівня аграріїв, їх здатності адаптуватися до сучасних викликів і змін в аграрному секторі, що в кінцевому підсумку забезпечує конкурентоспроможність та успіх у професійній діяльності.